Sezona 26|27

Slovenska filharmonija

Materi

18. november 2026

Cankarjev dom Gallusova dvorana

SOS 2 Sodobne orkestrske skladbe

SOS 2 Sodobne orkestrske skladbe

18. 11. 2026 ob 19.30
Cankarjev dom Gallusova dvorana

Materi

Orkester Slovenske filharmonije

Peter Rundel *dirigent*

Klavirski duo GrauSchumacher

Benjamin Ziervogel *koncertni mojster*

ARS

Koncert snema in neposredno prenaša program Ars – 3. program Radia Slovenija.

Enno Poppe (1969)
Strom | *Tok*
za orkester

Klara Mlakar (1999)
Tell me about your Mother
Pripoveduj mi o svoji materi
za orkester in trak*

Christophe Bertrand (1981–2010)
Vertigo | *Vrtoglavica*
koncert za dva klavirja in orkester

* Novo delo

Koncert z odmorom traja predvidoma 1 uro in 45 minut.
Odmor je dolg 20 minut.

SOS 2

Sodobne orkestrske skladbe

Nemški sodobni skladatelj **Enno Poppe** je kompozicijo in dirigiranje študiral na Visoki šoli za umetnost Berlin, kjer sta bila njegova mentorja Friedrich Goldmann in Gösta Neuwirth, kasneje pa se je izpopolnjeval iz zvočne sinteze in algoritemske glasbe na Tehnični univerzi v Berlinu ter v Centru za umetnost in medijsko tehnologijo v Karlsruheju. Za svoje delo je prejel vrsto priznanj, dejaven pa je tudi kot dirigent in že od leta 1997 vodi ansambel mosaik, ki se specializira za izvajanje sodobne glasbe.

Kot skladatelj Poppe zaupa sistematični kompozicijski logiki, ne da bi se pri tem neposredno navezoval na katerokoli kompozicijsko šolo druge polovice 20. stoletja. Pogosto skuša svoje skladbe zasnovati organsko, kot prave biološke mehanizme, ki rastejo iz majhne, na videz nepomembne klice, ki se z različnimi postopki nato razrašča čez celoto. Lahko bi govorili, da uporablja posebno različico motivičnega dela – majhni motivični ali zvočni drobci so ujeti v številne delitve, rezanja, širjenja in oženja. Zaradi tega sestojijo njegove skladbe iz majhnih delcev, ki se povezujejo v večje celote. Postopki, ki jih pri tem uporablja, pogosto izhajajo iz bioloških enačb ali algoritemskih izračunov, saj Poppe verjame, da podeljuje matematična oz. znanstvena doslednost glasbi koherentnost, zato bi bilo mogoče trditi, da se skladatelj z zvokom ukvarja iz kritične distance znanstvenega opazovalca. Ne preseneča niti, da bi se dalo forme njegovih del pogosto povezati s procesi rasti in odmiranja.

Toda Poppe se osnovni biologiji ne bliža le prek logike stalne organske rasti, temveč tudi v tem pogledu, da se ukvarja z osnovnimi naravnimi »snovmi«, o čemer pričajo pogosto lapidarni naslovi njegovih del: *Olje*, *Les*, *Kosti*, *Filc*, *Grozdje*, *Sol* ipd. Kot ključni princip njegovega ustvarjanja bi tako lahko razumeli iskanje novega glasbenega besedišča, ki nastaja z uporabo najrazličnejših vmesnih ravni in variant, pri čemer ideja o gostoti variacije služi kot strukturalna značilnost.

Vse te zasnove lahko odkrijemo tudi v skladateljevem orkestrskem delu ***Strom*** (*Tok*), ki je nastalo leta 2024 po naročilu festivalov Acht Brücken in Grafenegg. Kot mnoga druga skladateljeva dela izhaja tudi skladba *Tok* iz mikrotonalne harmonije. S pomočjo natančnega deljenja poltonov skladatelj »barva« osnovne harmonije in obenem sestavlja povsem nova sozvočja, poslušalca pa psihološko vodi od občutja razrahljanega in »napačnega« proti povsem novi harmonski krajini. Osnovni tempo spreminjanj in mikrotonalnih harmonskih barvanj je precej počasen, pri čemer pa se s časom ne menjajo le harmonski obrisi, temveč tudi osnovna atmosfera. Tako nas skladatelj od začetnih delikatnih zvokov vodi do središčne monumentalnosti, ki se mora ob koncu zopet umakniti bolj prefinjenim zvočnostim.

Mlada slovenska skladateljica **Klara Mlakar** je kompozicijo študirala na ljubljanski Akademiji za glasbo pri Vitu Žuraju, študij pa trenutno nadaljuje

na Visoki šoli za glasbo v Karlsruheju. Na študijski poti se je med drugim izpopolnjevala pri številnih uglednih skladateljih, kot so Miroslav Srnka, Rebecca Saunders, Carola Bauckholt, Brigitta Muntendorf in Iris ter Schiphorst. Svoja dela je že predstavila na številnih festivalih sodobne glasbe (CEME Tel Aviv, ZeitGenuss, Forum nove glasbe, Europa Cantat, .abeceda), njena dela pa so izvajali ansambli, kot so Ensemble Musikfabrik, Ensemble Recherche, Pihalni kvintet Slowind, Komorni godalni orkester Slovenske filharmonije in Državna kapela iz Karlsruheja.

Klara Mlakar se v svojih delih poglablja v človeški glas in subtilne glasbene strukture, ki ponavadi izhajajo iz zvočnih zmožnosti inštrumentov. Zelo pogosto s svojo glasbo raziskuje vprašanja zaznavanja in razumevanja ter kontemplacije sublimnega. Navdih za kompozicijo pri tem črpa iz različnih virov, ki segajo od vizualne umetnosti do poezije in psihologije. Podobno kot Poppejeva skladba tudi njeno delo ***Tell me about your Mother*** (*Pripoveduj mi o svoji materi*) izrašča iz delikatnih začetnih zvočnosti, le da skladateljica poleg četrttonskih zdrsov zaupa tudi kroženju okoli enega tona in s pomočjo razširjanja ambitusa ter povečevanja/oženja zvočne mase razpira meandre svoje meditativne forme.
O navdihu za svojo skladbo je zapisala:

> *Ideja za skladbo se mi je utrnila pred nekaj leti, ko sva z mamo skupaj pili popoldansko kavo in se pogovarjali o minljivosti življenja in smrti. V šali mi je rekla: »No, saj ko bom umrla, mi boš pa verjetno že en rekviem*

napisala.« Ne spomnim se več, kaj sem ji takrat odgovorila, vem pa, da sem se v tistem trenutku zavedela, da ji rekviema ne želim napisati (najverjetneje) nikoli. Če bi skladbo zanjo napisala šele po njeni smrti, je ona ne bi mogla nikoli slišati. Veliko raje ustvarim delo, ki namesto bolečine njenega odhoda nosi čist in srčen spomin nanjo in je časovno premaknjeno tako, da ga ona lahko doživi še tukaj, v tem svetu – preden sleče plašč življenja in se poda v večnost. S skladbo želim, da bi mamin glas ostal večen. Posnetke njenega glasu in melodije, ki mi jih je prepevala v otroštvu, želim vkomponirati v kompleksni zvočni prostor simfoničnega orkestra, tako da bi njen glas na nek način postal nesmrten, zasidran v tem svetu. Njene uspavanke in pesmi iz otroštva niso navdih le za to skladbo – so ključen del mojega celotnega umetniškega kreda in neusahljiv vir inspiracije. Pogosto se vračam k otroškim spominom in k zvokom, ki jih spremljajo; k njeni barvi glasu, oddaljenim odmevom melodij in občutku varnosti, ki ga njene uspavanke nosijo v sebi.

Prezgodaj umrli francoski skladatelj **Christophe Bertrand** (leta 2010 je svoje življenje končal s samomorom) je klavir in kompozicijo študiral na Konservatoriju v Strasbourgu, kjer je bil njegov mentor skladatelj Ivan Fedele. Kot najstnika ga je navdušil Ligetijev *Komorni koncert*, ki mu je

odprl povsem nov zvočni svet, kakršnega lahko kasneje razpoznamo v njegovih zrelih delih, ob bok zgledom madžarskega skladatelja pa lahko v Bertrandovih delih prepoznamo tudi vplive modernističnih skladateljev iz šestdesetih in sedemdesetih let 20. stoletja.

Večina Bertrandovih del, predvsem komornih, je zavezanih virtuoznosti, vendar ne takšni, kot je bila značilna za 19. stoletje, ko je služila zlasti predstavitvi genija izvajalca. Skladatelj sam je poudarjal, da ga je k virtuoznosti vlekla želja, da bi tudi poslušalca potegnil v frenetični vrtinec energije, hkrati pa je podobna pozornost nujna tudi za glasbenike na odru – če je glasba izvajalsko zahtevna, zahteva od glasbenika povsem drugačen, močnejši fizični in mentalni vložek.

Najobsežnejše skladateljevo delo, skladba za dva klavirja in orkester ***Vertigo*** (*Vrtoglavica*), je nastalo leta 2007 po naročilu francoske države in festivala Musica v Strasbourgu. Skladba je oblikovno sestavljena iz 11 delov, ki v svojih dimenzijah sledijo logiki zrcalnega niza Fibonaccijevega zaporedja (vsak naslednji element je seštevek predhodnih dveh): 1 – 2 – 3 – 5 – 8 – 13 – 8 – 5 – 3 – 2 – 1. Najkrajši odsek je tako dolg 23 sekund in najdaljši trinajstkrat več (torej 299 sekund). Da bi skladatelj obsežni formi zagotovil homogenost, se določene ideje ponavljajo, a so pri tem vedno podvržene spremembam, variaciji, poleg materiala pa je skladatelj celoto nadzoroval tudi s harmonijo, pri čemer celotno *Vrtoglavico* zaznamujejo trije

harmonski kompleksi: akord *c-des-f-g* z vsemi obrati, naslojitev dveh dominantnih akordov in harmonski grozdi v najrazličnejših oblikah (kot zadržane zvočne ploskve in kot ritmično gibljive plasti). Toda skladatelj je bil prepričan, da enotnost skladbi v največji meri zagotavlja vloga obeh klavirjev, ki ju lahko razumemo kot protagonista v tipični koncertantni formi. Tako prevladuje občutek, da pianista pogosto drug drugemu predstavljata motnjo: igrata v različnih hitrostih v podobnih registrih, igrata figure, ki so si sorodne harmonsko in ritmično, a vendarle ne identične, poseben občutek »nečistoče« pa povzroča ponovno uporaba mikrotonalnosti, ki daje vtis, da klavirja nista pravilno uglašena. Toda pravo koncertantno kondicijo Bertrand zahteva tudi od orkestrskih glasbenikov, pri čemer je skladateljev namen predvsem ta, da bi ustvaril »kolektivno blaznost«. Zato orkester obravnava kot gigantski ansambel solistov (razdeljen je na 43 partov, samo violine pa so na nekaterih mestih razdeljene na 24 partov), ki igra v zelo hitrih tempih, značilni pa so tudi monumentalni vrhunci, ki sprožajo »orgiastično energijo«. Naslov skladbe se nanaša na Scottieja, glavnega junaka iz filma *Vrtoglavica* Alfreda Hitchcocka, ki trpi zaradi vrtoglavice. Skladatelj se je podobno kot Hitchcockov junak tudi sam bal praznine in tišine, zato v njegovi *Vrtoglavici* v dvajsetih minutah za praznino, tišino ali obstanek ni mesta.

Gregor Pompe

SOS 2 Sodobne orkestrske skladbe

Peter Rundel

Foto: Alexandre Delmar

Peter Rundel je eden najbolj iskanih dirigentov vodilnih evropskih orkestrov, ki ga odlikujeta poglobljen pristop h glasbi različnih slogov in obdobij ter izjemna interpretativna ustvarjalnost.

Kot gostujoči dirigent je vodil že vse najpomembnejše nemške radijske orkestre ter dirigiral Helsinškemu in Luksemburškemu filharmoničnemu orkestru, Orkestru Maggio Musicale Fiorentino, Dunajskim simfonikom, Simfoničnemu orkestru NHK iz Tokia, Simfoničnemu orkestru iz Tajpeja in Filharmoničnemu orkestru Francoskega radia.

Poleg tega je kot operni dirigent sodeloval z Nemško opero v Berlinu, Bavarsko državno opero, Züriško opero, gledališčem Gran Teatre del Liceu, Flamsko opero, Gledališčem Argentino de La Plata, na Dunajskih slavnostnih tednih, Festivalu Bregenz in Porurskem trienalu, pri čemer njegov repertoar obsega opere od Mozarta do Stockhausna, Wolfganga Mittererja, Georga Friedricha Haasa, Isabel Mundry, Emmanuela Nunesa in Stefana Wirtha.

Bil je umetniški vodja Kraljevega flamskega filharmoničnega orkestra in Komorne akademije iz Potsdama, od leta 2005 pa zaseda funkcijo umetniškega vodje Ansambla Remix Hiše glasbe v Portu, s katerim že vrsto let uspešno gostuje na festivalih sodobne glasbe po Evropi. Poleg tega je sodeloval z Ensemble Modern, ansamblom Klangforum Wien, Ensemble Musikfabrik, Collegium Novum Zürich, Ensemble intercontemporain in Asko|Schönberg, predano pa se posveča tudi poučevanju. Kot glasbeni direktor Žepnega opernega festivala v Salzburgu vodi akademijo za mlade dirigente ter obenem uči na akademijah orkestra London Sinfonietta, Ansambla Ulysseus in Gledališča La Scala v Milanu.

V letošnji sezoni je z Orkestrom za sodobno glasbo Luzernskega festivala izvedel koncert z deli Lize Lim, Marka Andreja in Johna Adamsa,

v prihodnjih mesecih pa bo z Bruseljsko filharmonijo izvedel Stockhausnove *Skupine za tri orkestre* ter z Orkestrom Koncertne hiše v Berlinu in Komornim zborom RIAS predstavil projekt *Vesoljska odiseja*.

Je prejemnik številnih nagrad, med drugim nagrade nemških glasbenih kritikov, Grand Prix du Disque in Echo Klassik ter nominacije za nagrado grammy.

Že 14 let
podpiramo
mlade talente
z razpisom
Mladi upi.
Erazem Žganjar
flavtist
Zavod
Vse bo v redu
mladi-upi.si
europlakat
DELO
MOBILIZE
FINANCIAL SERVICES
SiolNET
pop
in2
COMTRADE
SYSTEM INTEGRATION
GENEPLANET

SOS 2 Sodobne orkestrske skladbe

Klavirski duo GrauSchumacher

Foto: Andreas Orban

Klavirski duo GrauSchumacher, ki ga sestavljata **Andreas Grau** in **Götz Schumacher**, velja za enega najboljših na svetu. Občinstvo navdušuje z mojstrskim obvladovanjem črno-belih tipk, niansirano in izjemno muzikalnostjo ter izrazitimi in neposrednimi nastopi.

Od ustanovitve dalje je duo sodeloval že z mnogimi uglednimi dirigenti, kot so Michael Gielen, Markus Stenz, Emmanuel Krivine,

Kent Nagano, Andrej Borejko in Zubin Mehta, ter nastopal z vsemi nemškimi radijskimi simfoničnimi orkestri, Simfoničnim orkestrom radia ORF z Dunaja in Filharmoničnim orkestrom Francoskega radia, na Festivalu Georgea Enescuja, Porurskem klavirskem festivalu, Glasbenem festivalu Rheingau, v Wigmorjevi dvorani, Filharmoniji na Labi, Kölnski filharmoniji, Gewandhausu, Koncertni hiši na Dunaju, Tonhalle v Zürichu, Akademiji za glasbo Franza Liszta, De Doelenu, Concertgebouwu in Dvorani Suntory.

Nedavno se je predstavil tudi v Berlinski filharmoniji, Koncertni hiši v Berlinu, Liederhalle v Stuttgartu, Gledališču Petruzzelli v Bariju ter na festivalih v Schwetzingenu, Gradcu, Saarbrücknu, Mecklenburg-Vorpommernu in New Yorku, poleg tega sta bila Andreas Grau in Götz Schumacher leta 2022 imenovana za rezidenčna umetnika Simfoničnega orkestra Hiše glasbe iz Porta.

Kot klavirski duo se pianista pogosto predstavljata še na recitalih, na katerih sta v zadnjem času izvedla več novitet skladateljev kot Brigitte Muntendorf, Bernd Richard Deutsch, Johannes Maria Staud in Ming Tsao. Prav zanju pa so povsem nove koncerte za dva klavirja napisali Peter Eötvös, Philippe Manoury, Luca Francesconi in Isabel Mundry.

Obenem se Grau in Schumacher posvečata raznolikim interdisciplinarnim glasbenim projektom, veliko svojih skrbno zasnovanih programov pa sta tudi posnela. Pri založbi Neos sta izdala serijo *Koncerti I–III* z deli od Bacha in Mozarta do Poulenca in Adamsa, posnela pa sta tudi zgoščenko z naslovom *Fantazije* in Stockhausnovo *Mantro*. Leta 2021 sta za posnetek *Vrtoglavice* Christopha Bertranda, izvedene s Simfoničnim orkestrom Zahodnonemškega radia in Petrom Rundlom, prejela nagrado nemških glasbenih kritikov.

Slovenska filharmonija

SMS 3 Same mogočne skladbe

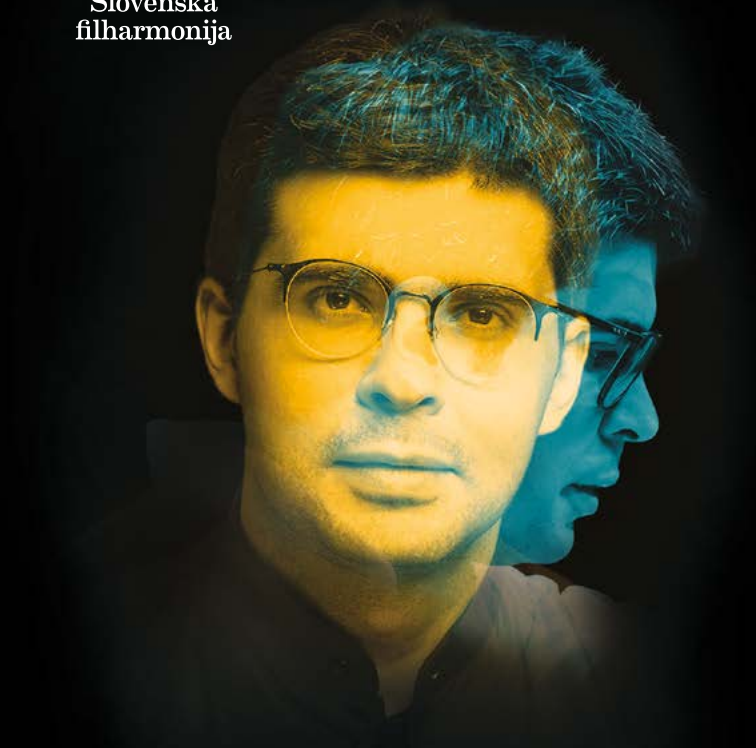

Foto: Daniil Rabovsky

Valentin Urjupin

Podobe

26. in 27. 11. 2026 ob 19.30

Cankarjev dom
Gallusova dvorana

Orkester Slovenske filharmonije
Valentin Urjupin *dirigent*
Ivan Skanavi *violončelo*

Gabriel Fauré: Pavana v fis-molu, op. 50
Henri Dutilleux: Povsem oddaljen svet ..., koncert za violončelo in orkester
Claude Debussy: Podobe za orkester, L. 122

www.filharmonija.si

Napovedujemo

PVC 2 **A. M. D. G.**

22. november 2026 ob 19.30
Predkoncertni pogovor ob 18.45
Slovenska filharmonija Dvorana Marjana Kozine

Zbor Slovenske filharmonije
Steffen Schreyer *dirigent*
Polona Gregorc *sopran*
Matic Podobnik *orgle*
Gioele Andreolli *klavir*

Spored:

Felix Mendelssohn Bartholdy:
Hör mein Bitten | *Poslušaj mojo molitev*, MWV B 49

Francis Poulenc:
Exultate Deo | *Vriskajte Bogu*
Salve Regina | *Pozdravljena, Kraljica*

Hugo Wolf: Die Stimme des Kindes | *Glas otroka*, op. 10

Benjamin Britten: A.M.D.G., Ad maiorem Dei gloriam
A. M. D. G., V večjo Božjo slavo

DA! 2 **Odkrivamo skrivnostni svet … božiča**

5. december 2026 ob 10.00 in 12.00
Slovenska filharmonija Dvorana Marjana Kozine

Zbor Slovenske filharmonije
Trobilni ansambel Slovenske filharmonije
Tolkalni ansambel Slovenske filharmonije
Gioele Andreolli *orgle*
Jerica Bukovec *dirigentka*
Franci Krevh, Urška Bernik *povezovalca*

Spored:

božične pesmi z vsega sveta

FKK 3 »Velika«

10. in 11. december 2026 ob 19.30
Cankarjev dom Gallusova dvorana

Orkester Slovenske filharmonije
Heinz Holliger *dirigent*
Ilya Gringolts *violina*

Spored:

Felix Mendelssohn Bartholdy: Uvertura Hebridi, op. 26

Robert Schumann:
Koncert za violino in orkester v d-molu, WoO 1

Franz Schubert: Simfonija št. 9 v C-duru, D 944, »Velika«

VIP 2 Božični koncert

18. december 2026 ob 19.30
Slovenska filharmonija Dvorana Marjana Kozine

Zbor in Orkester Slovenske filharmonije
Stephen Layton *dirigent*
Mojca Bitenc Križaj *sopran*
Barbara Kozelj *mezzosopran*
Martin Logar *tenor*
Domen Križaj *bariton*

Spored:

Johann Sebastian Bach: Božični oratorij, BWV 248,
I., II., IV. in VI. kantata

Slovenska filharmonija

www.filharmonija.si

Slovenska filharmonija
Orkester Slovenske filharmonije
Zbor Slovenske filharmonije
Kongresni trg 10
1000 Ljubljana
T 01 24 10 800
E info@filharmonija.si

Ustanoviteljica Slovenske filharmonije je Vlada Republike Slovenije. Dejavnost Slovenske filharmonije financira Ministrstvo za kulturo.

triglav | generalni pokrovitelj

cankarjev dom

Medijski pokrovitelji:

europlakat

SiolNET.

družina

TAMTAM

Partner:

SILČ in SINOVA

Koncertni list Slovenske filharmonije
Sodobne orkestrske skladbe – SOS 2
Izdala: Slovenska filharmonija
Direktor Slovenske filharmonije: Nejc Avbelj
Umetniški vodja ZSF: Borut Smrekar
Avtor spremne besede: Gregor Pompe
Jezikovni pregled: Ana Kodelja
Oblikovanje: Arih Dinamik, d. o. o.
Prelom: Vlado Trifkovič
Ljubljana, november 2026

Redakcija koncertnega lista je bila končana 16. novembra 2026.

Slovenska filharmonija – Academia philharmonicorum

@slofilharmonija

ISSN 2350-5117